

Beskrivning av statistiken

NV1504

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Administrativa och legala uppgifter	2	
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	2
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	2
A.8	Gallringsföreskrifter	2
A.9	EU-reglering	2
A.10	Syfte och historik	2
A.11	Statistikanvändning	3
A.12	Uppläggning och genomförande	3
A.13	Internationell rapportering	3
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	3
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.1	Inledning	4
B.2	Innehåll	4
B.2.1	Statistiska målstorheter	4
B.2.2	Fullständighet	5
B.3	Tillförlitlighet	5
B.3.1	Tillförlitlighet totalt	5
B.3.2	Osäkerhetskällor	6
B.3.3	Redovisning av osäkerhetsmått	7
B.4	Aktualitet	7
B.4.1	Frekvens	7
B.4.2	Framställningstid	7
B.4.3	Punktighet	7
B.5	Jämförbarhet och sammanvändbarhet	7
B.5.1	Jämförbarhet över tiden	7
B.5.2	Jämförbarhet mellan grupper	7
B.5.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	7
B.6	Tillgänglighet och förstälighet	8
B.6.1	Spridningsformer	8
B.6.2	Presentation	8
B.6.3	Dokumentation	8
B.6.4	Tillgång till primärmaterial	8
B.6.5	Upplysningstjänster	8

Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Näringsverksamhet

A.2 Statistikområde

Internationella företag

A.3 SOS-klassificering

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik (SOS). För undersökningar som ingår i SOS gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se http://www.scb.se/templates/Standard_55322.asp

A.4 Statistikansvarig

Statistikansvarig myndighet: Tillväxtanalys

Adress: Studentplan 3, 831 40 Östersund

Kontaktperson: Markus Lindvert

Telefon: 010-44 74 435

E-post: markus.lindvert@tillvaxtanalys.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån (SCB)

Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm

Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm

Kontaktperson: Roger Björkbacka

Telefon: 08-506 946 06

E-post: roger.bjorkbacka@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99).

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § sekretesslagen (2009:400).

A.8 Gallringsföreskrifter

Inga.

A.9 EU-reglering

Europaparlamentets och Rådets förordning EG nr 716/2007. Dessutom följs förordningen för FoU beträffande definitioner av variabler och frekvens i genomförandet.

A.10 Syfte och historik

Studien syftar till att kartlägga utvecklingen och omfattningen av den forsknings- och utvecklingsverksamhet som de största svenska koncernerna bedriver i Sverige och

utomlands, samt den FoU-verksamhet som svenska och utländska företag bedriver i Sverige. Dessutom finns en särskild undersökning av de största utländska koncernernas FoU-verksamhet i Sverige.

Tillväxtanalys är en statlig myndighet med ansvar för officiell statistik enligt lagen om den officiella statistiken (2001:99) och bilagan till förordningen (2001:100) om den officiella statistiken *Internationella företag*. I åtagandet ingår bland annat att genomföra en undersökning av forskning och utveckling i internationella företag, dvs. svenska företag med verksamhet i utlandet och utländska företag i Sverige. Denna undersökning har gjorts i samarbete med Statistiska centralbyrån (SCB). Resultatet från föregående undersökning har bland annat publicerats i *Forskning och utveckling i Internationella företag 2005*. Statistikrapporter (även äldre rapporter) kan hämtas gratis från Tillväxtanalys webbplats: www.tillvaxtanalys.se.

A.11 Statistikanvändning

Den ekonomiska utvecklingen i Sverige och den svenska tillväxten är starkt beroende av de internationella företagens verksamhet. Forskning och utveckling i näringslivet är exempelvis starkt koncentrerad till ett fåtal stora internationellt verksamma koncerner. Information om inriktning och omfattning av företagens FoU-verksamhet i Sverige och utlandet utgör viktiga kunskapsunderlag för närings-, utbildnings- och handelspolitiken. Tillväxtanalys är en av de största användarna av statistiken och förser regering och riksdag med kunskapsunderlag. Andra stora användare är forskare, journalister, fackliga och intresseorganisationer. Tillväxtanalys förser flera internationella organisationer med underlag som rör företagens globalisering. EU, OECD och UNCTAD utvecklar exempelvis egna databaser och ger ut publikationer.

A.12 Uppläggning och genomförande

Forskning och utveckling i internationella företag består av tre delundersökningar:

- 1 Enkät till ca 20 stora svenskägda koncerner avseende deras FoU i Sverige och utlandet undersöks genom en postenkät vartannat år. Populationen hämtas från en årlig kartläggning av samtliga koncerner i Sverige som har minst ett dotterbolag i utlandet.
- 2 Enkät till ca 10 stora utlandsägda koncerner avseende deras FoU i Sverige undersöks genom en postenkät vartannat år. Populationen består av koncerner som tidigare ingått i delundersökning 1, men fått utländska ägare.
- 3 En samkörning av Tillväxtanalys register över svenska internationella och utländska företag med SCB:s ordinarie FoU-undersökning.

Populationen är avgränsad till företag som har minst tio anställda.

A.13 Internationell rapportering

Årlig rapportering till OECD, dessutom sker intermittenta rapporteringar till UNCTAD. Regelbunden rapportering kommer även att ske till Eurostat.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inga förändringar är planerade. Från och med undersökningsåret avseende FoU 2007 togs variabeln utbildningsnivå bort.

B Kvalitetsdeklaration

B.1 Inledning

Studie av FoU-verksamhet i stora industrikoncerner i Sverige och utlandet ingår i statistikområdet Internationella företag. I internationella företag ingår verksamhet som utförs av utländska företag i Sverige och Svenska i utlandet.

B.2 Innehåll

B.2.1 Statistiska målstorheter

Undersökningen belyser de ekonomiska och personella resursinsatserna för FoU som bedrivs av de stora koncernerna i Sverige och utlandet. För FoU-verksamheten som bedrivs av svenska koncerner i utlandet ges även en landsfördelning.

Objekt och population

Studien baseras på en enkät till de 21 största svenska koncernerna med avseende på antalet anställda utomlands, samt 15 stora utländska koncerner som tidigare varit svenska. Urvalet av svenska koncerner görs från en årlig kartläggning av samtliga koncerner i Sverige som har minst ett dotterbolag i utlandet. Statistisk enhet är koncern, dvs. den grupp av företag som konsoliderats i ett koncernbokslut. I några fall har av undersökningstekniska skäl en underkoncern undersökts i stället för koncernen i dess helhet.

Dessutom redovisas FoU i Sverige fördelat på svenska internationella, utländska och nationella företag i rapporten. Statistisk enhet är här företag. Populationen är baserad på de företag som ingår i SCB:s ordinarie FoU-undersökning.

Variabler

Definitioner

De definitioner och indelningar som används för att beskriva FoU-verksamheten baseras på dem som överenskommit inom OECD (Organisation för Economic Cooperation and Development), Frascatimanualen.

Forsknings- och utvecklingsverksamhet (FoU) är verksamhet som sker på systematisk grundval för att öka fonden av vetande, inkluderande kunskap om människa, kultur och samhälle, samt att utnyttja detta vetande för nya användningsområden och för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter, system eller metoder.

Grundforskning: Att systematiskt och metodiskt söka efter ny kunskap och nya idéer utan någon bestämd tillämpning i sikte.

Tillämpad forskning: Att systematiskt och metodiskt söka forskningsresultat, vetenskaplig kunskap och nya idéer med en bestämd tillämpning i sikte.

Experimentellt utvecklingsarbete: Att systematiskt och metodiskt utnyttja forskningsresultat, vetenskaplig kunskap och nya idéer för att åstadkomma nya produkter, nya processer, nya system eller väsentliga förbättringar av redan existerande sådana.

Statistiska mått

Totala ekonomiska och totala personella insatser för FoU inom populationen.

Redovisningsgrupper

Aggregaten redovisas med olika gruppindelningar vilka också korsredovisas. De vanligaste indelningarna i undersökningen är:

- efter bransch
- efter land
- efter omfattning av FoU

Referenstider

Ekonomiska uppgifter skall avse ett kalenderår och personella uppgifter skall avse förhållanden den 31 december 2007.

B.2.2 Fullständighet

Undersökningen omfattar endast ett fåtal företag, se Objekt och population.

B.3 Tillförlitlighet

B.3.1 Tillförlitlighet totalt

FoU-verksamheten är ofta nära sammanvävd med annan verksamhet inom ett företag. Personalen delar sin arbetstid mellan FoU och andra arbetsuppgifter. Samma lokaler och samma utrustning används för olika funktioner.

Även i de fall en särskild forsknings- eller utvecklingsavdelning finns inom ett företag har man en blandning av arbetsuppgifter. Inom avdelningen utförs ofta rutinprovningar, kvalitetskontroller och liknande som inte skall räknas som FoU enligt vedertagna definitioner. Uppgifter om FoU-verksamheten finns därför ofta inte direkt tillgängliga hos uppgiftslämnarna. Olika sammanställningar, beräkningar och uppskattningar måste göras innan redovisningen till SCB kan lämnas.

Det kan vara svårt för uppgiftslämnarna att i praktiken tillämpa de angivna definitionerna och avgränsningarna av FoU-verksamheten. Kvaliteten på uppgifterna blir naturligtvis beroende av vilket underlag som finns och med vilken omsorg uppskattningarna görs. FoU-statistiken måste således tolkas med omdöme och viss försiktighet. Den kan endast ge en grov kvantitativ bild av den komplicerade verksamhet det här är fråga om. Enskilda värden bör inte tas som absoluta sanningar. Detta hindrar inte att jämförelser av utfallsvärden mellan olika år kan ge en bra skattning av nivåförändringar.

Det förekom i tidigare årgångar att enskilda koncerner bokförde kostnaderna för FoU i ett annat land än det där verksamheten utfördes. Detta förhållande har också i år medfört att vissa koncerner angivit att de har anställda i länder där de antingen har redovisat alltför låga eller inga kostnader alls. Från och med undersökningen 1997 har situationen förändrats till det bättre. Orsaken till denna förbättring av rapporteringen av FoU som utförs utomlands är en ökad fokusering på FoU och på att kraven på förbättring från olika intressenter har ökat.

B.3.2 Osäkerhetskällor

Urval

Undersökningen är en totalundersökning.

Ramtäckning

Populationen hämtas från Tillväxtanalys undersökning av samtliga svenska koncerner i Sverige som har dotterbolag i utlandet samt alla utländska företag i Sverige.

Mätning

De 21 största svenska koncernerna, med avseende på antalet anställda utomlands undersöks under förutsättning att de bedriver FoU-verksamhet. Urvalet av dessa 21 görs utifrån en årlig kartläggning av samtliga koncerner i Sverige som har minst ett dotterbolag i utlandet.

Det ska påpekas att det kan vara vanskligt att dra gränsen mellan svenska och utländska företag. Genom ägarförändringar, ibland förhållandevis små justeringar, kan stora koncerner byta nationalitet.

Svarsbortfall

I undersökningen av svenska koncerner ingick 21 koncerner. Samtliga har besvarat enkäten.

Det finns partiellt bortfall beroende på att koncerner inte kunnat lämna uppgifter om antalet årsverken i FoU-verksamheten. Imputeringar för dessa har gjorts. Några andra uppgiftslämnare har gjort skattningar av antal årsverken.

I undersökningen av utländska koncerner i Sverige, tidigare svenska, ingick 15 koncerner. Samtliga har besvarat enkäten.

Bearbetning

En första granskning görs i samband med avprickningen av inkomna blanketter. Man ser till att uppgifter för samtliga begärda variabler lämnats. Uppgiftslämnarna kontaktas för kompletteringar och ev. rättelser. De kompletterade och rättade blanketterna dataregistreras. Uppgifterna granskas därefter genom olika summeringskontroller och jämförelser mot tidigare lämnade uppgifter. Som ett sista steg makrogranskas materialet. En första granskning görs i samband med avprickningen av inkomna blanketter. Man ser till att uppgifter för samtliga begärda variabler lämnats. Uppgiftslämnarna kontaktas för kompletteringar och ev. rättelser. De kompletterade och rättade blanketterna dataregistreras. Uppgifterna granskas därefter genom olika summeringskontroller och jämförelser mot tidigare lämnade uppgifter. Som ett sista steg makrogranskas materialet.

Modellantaganden

Inga modellantaganden behöver göras.

B.3.3 Redovisning av osäkerhetsmått
Inga osäkerhetsmått är framtagna (totalundersökning).

B.4 Aktualitet

B.4.1 Frekvens
Undersökningen genomförs vartannat år.

B.4.2 Framställningstid
Undersökningen skall publiceras senast 18 månader efter undersökningens utgång.

B.4.3 Punktlighet
Undersökningen avseende 2007 publicerades enligt plan den 28 augusti.

B.5 Jämförbarhet och sam användbarhet

B.5.1 Jämförbarhet över tiden
En viss förändring av populationen mellan olika undersökningstillfällen på grund av omorganisationer och ägarförändringar kan försvåra jämförbarheten. Jämförelsen mellan åren försvåras genom att koncerner blir utländska och i huvudsak ersatta av några med en mindre omfattande FoU-verksamhet. Däremot har principerna för urval av koncernerna varit desamma.

De koncerner som blev utländska mellan 1999 och 2001 tillhörde verkstads-, kemi- och skogskoncerner. I 1999 års undersökning hade dessa koncerner närmare 900 miljoner kronor i FoU, varav omkring 400 miljoner i Sverige. De då nytillkomna svenska koncernerna hade FoU-utgifter som uppgick till drygt 300 miljoner kronor, varav närmare 130 miljoner kronor i Sverige. Från och med undersökningen avseende år 2005 omfattar undersökningen även tjänstekoncerner och inte bara industrikoncerner.

Enkäten har i stort sett varit oförändrad under 1993-1997. Undersökningen avseende 1999-2005 har kompletterats med frågor om hur och varför stora förändringar ägt rum i respektive land. Dessutom finns en fråga om staten kan påverka omfattningen av FoU-verksamheten i Sverige.

Från och med undersökningen avseende 2007 har variabeln utbildningsnivå tagits bort.

B.5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Uppgifter om FoU-kostnader redovisas även av SCB:s FoU-statistik. Genom OECD:s och Eurostats försorg görs sammanställningar som underlag för jämförelser mellan medlemsländernas FoU-verksamhet.

B.5.3 Sam användbarhet med annan statistik

Vid jämförelser mellan stora internationella koncerner och industrin respektive näringslivet bör hänsyn tas till täckning av företag i respektive undersökning. Då FoU-statistiken tidigare år inte omfattar samtliga företag, innebär detta att totalen för industrin respektive näringslivet underskattas. Då endast företag med mer än 50 anställda ingick i totalsiffrorna.

I SCB:s undersökning avseende 2005 ingår också företag med 10-49 anställda i totalsiffrorna, varför jämförelsen med Tillväxtanalys undersökning har förbättrats.

B.6 Tillgänglighet och förståelighet

B.6.1 Spridningsformer

Statistikuppgifterna publiceras på Tillväxtanalys webbplats. Inga tryckta versioner ges längre ut. 1997 publicerades statistiken i Statistiska Meddelanden Serie NV 18 SM. Under åren 1993 – 1995 skedde publiceringen i serie F 22 SM. Statistiken publiceras även av OECD och intermittent av UNCTAD. Dessutom sprids statistiken via Tillväxtanalys deltagande i olika seminarier och konferenser samt i egna och externa forskares analysrapporter.

B.6.2 Presentation

Materialet presenteras i tabellform och diagram med kompletterande text i rapporten Forskning och utveckling i internationella företag 2007 som gratis kan hämtas på Tillväxtanalys webbplats. www.tillvaxtanalys.se.

B.6.3 Dokumentation

Användardokumentationen består av denna Beskrivning av statistiken samt fakta om statistiken i de statistiska rapporter som publiceras.

B.6.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterial till undersökningarna avseende FoU i de största svenska koncernerna 1995-2007 samt de stora utländska koncerner som tidigare varit svenska 2003-2007 finns hos Tillväxtanalys. Dessutom är Tillväxtanalys arkivansvarig för enkäterna till de stora koncernerna liksom för registren över svenska internationella och utländska företag.

B.6.5 Upplysningstjänster

För ytterligare information kan Ni kontakta Markus Lindvert på tfn 010-44 74 435, e-post: fornamn.efternamn@tillvaxtanalys.se eller Roger Björkbacka (SCB) på tfn 08-506 946 06, e-post: fornamn.efternamn@scb.se